

Συνέντευξη | ΚΩΣΤΑΣ ΦΩΤΑΚΗΣ, αναπλ. υπουργός Έρευνας και Καινοτομίας

▶ Στον ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΓΕΩΡΓΟΥΔΗ

«Δράσεις 80 εκατ. ευρώ για 2.500 νέους επιστήμονες»

Ανατροπή της μέχρι τώρα στρατηγικής για την έρευνα στην Ελλάδα, με απόρριψη του νεοφιλελεύθερου μοντέλου της αγοράς, συνιστά το νομοσχέδιο για την έρευνα, το οποίο αποτελεί μέρος του πολυνομοσχεδίου για την Παιδεία, που προωθεί στη Βουλή ο αναπληρωτής υπουργός Έρευνας και Καινοτομίας, Κώστας Φωτάκης. Ο νόμος αυτός θα είναι μεταβατικός, για να αντιμετωπιστούν άμεσα «στρεβλώσεις» του προηγούμενου μνημονιακού νόμου (4310/2014), ενώ βρίσκεται υπό επεξεργασία νομοσχέδιο το οποίο θα αντιμετωπίζει ολοκληρωμένα τη γνώση, την έρευνα και την καινοτομία στη χώρα μας ως δημόσιο αγαθό.

Αναβαθμίζονται οι Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες. Ηδη έχουν σχεδιαστεί 3 ειδικές δράσεις, ύψους 80 εκατ. ευρώ, για νέους επιστήμονες (μεταπτυχιακούς, διδακτορικούς, μεταδιδακτορικούς), για να σταματήσει η φυγή τους στο εξωτερικό, αλλά και για να επιστρέψουν ερευνητές στη χώρα μας. Υπολογίζεται ότι θα ωφεληθούν 2.500 νέοι επιστήμονες μέσα σε πέντε χρόνια. Με χρηματοδότηση 1,5 δισ. ευρώ από το 2015 έως το 2020, σχεδιάζεται η ανάκαμψη της ελληνικής κοινωνίας από την κρίση, με βάση τη γνώση-έρευνα, αλλά και το «χτίσιμο» μετά την κρίση και την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου. Ταυτόχρονα ανοίγει πολλαπλή και αναβαθμισμένη επιστημονική συνεργασία με Γερμανία, Κίνα και Ρωσία.

μέσα από τη συλλογικότητα, με την απελευθέρωση του ταλέντου όπου αυτό υπάρχει, βρίσκεται στη δική μας αντίληψη περί αριστείας.

• **Με ποιον τρόπο θα αντιμετωπιστεί πραγματικά η μεγάλη φυγή των Ελλήνων ερευνητών και επιστημόνων στο εξωτερικό;**

Προτείνουμε συγκεκριμένες δράσεις, για να αναβαθμιστεί η ποιοτική έρευνα στην Ελλάδα, να μείνουν οι νέοι ερευνητές στον τόπο μας και ταυτόχρονα να επιστρέψουν αρκετοί από αυτούς που έφυγαν. Συγκεκριμένα, επίκειται προκήρυξη 3 δράσεων προς αυτή την κατεύθυνση μέσα στους επόμενους μήνες από το νέο ΕΣΠΑ, συνολικού ύψους 80 εκατ. ευρώ, για την ενίσχυση όλων των επιστημονικών βαθμίδων. Οι επιστημονικές περιοχές που θα χρηματοδοτηθούν θα είναι, τόσο οι φυσικές όσο και οι Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες. Οι δράσεις αφορούν:

■ Την ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού. Υποψήφιοι διδάκτορες, με την καθοδήγηση νέου μεταδιδάκτορα, θα υποβάλλουν και θα επιτελούν τη δική τους ερευνητική πρόταση. Επίσης, θα μπορούν να υποστηρίζονται για την εκπόνηση της διδακτορικής τους διατριβής σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην Ελλάδα, με δυνατότητα συνεργασίας με άλλους ερευνητικούς φορείς. Ακόμη, υποψήφιοι διδάκτορες και μεταδιδάκτορες θα μπορούν να σχεδιάζουν μαθήματα σχετικά με την εξειδίκευσή τους. Το πρόγραμμα θα καλύπτει μισθούς νέων επιστημόνων και βασικά έξοδα για την υλοποίηση των προτάσεων που θα επιλέγουν.

■ Την απόκτηση ερευνητικής εμπειρίας από μεταπτυχιακούς φοιτητές μέσω της σύνδεσής τους με μια ερευνητική ομάδα. Την απόκτηση και ανά-

Με βάση τη «διπλωματία» της επιστήμης και τη σημαίνουσα βαρύτητα στις διεθνείς σχέσεις, σχεδιάζουμε νέες μεγάλες κοινές επιστημονικές δράσεις στις Ανθρωπιστικές και Φυσικές Επιστήμες με Ρωσία, Κίνα και Γερμανία, που θα βοηθήσουν τη χώρα σε πολλά επίπεδα και βεβαίως στη διεθνή της εικόνα και απήχηση. Επίσης, σχεδιάζουμε μεγάλες εμβληματικές πρωτοβουλίες σε τομείς στους οποίους η χώρα διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως ο Πολιτισμός και η Αγροδιατροφή

πτυξη ερευνητικής κουλτούρας και την προώθηση της επιστημονικής γνώσης νέων ερευνητών και την ενίσχυση της κινητικότητας του ανθρώπινου δυναμικού μεταξύ ΑΕΙ και ερευνητικών κέντρων.

■ Την ενίσχυση μεταδιδακτορικών ερευνητών/-τριών για την απόκτηση νέων ερευνητικών δεξιοτήτων, που θα αναβαθμίσουν τις προοπτικές της επαγγελματικής τους εξέλιξης, θα βοηθήσουν στην επανεκκίνηση της καριέρας τους μετά από διακοπή, ενώ παράλληλα θα βοηθήσουν στη συγκράτηση Ελλήνων ερευνητών στη χώρα.

Οι παραπάνω δράσεις σκοπεύουν στην ανάδειξη της δημιουργικότητας των νέων επιστημόνων και στη στήριξή τους, ώστε να εμπλουτίσουν την ερευνητική τους εμπειρία και τις επιστημονικές τους γνώσεις για την επαγγελματική και επιστημονική τους δραστηριότητα, ακόμη και εάν αυτή έχει διακοπεί. Υπολογίζουμε ότι συνολικά περίπου 2.500 νέοι επιστήμονες θα ωφεληθούν την επόμενη πενταετία. Όλο αυτό το πλέγμα μέτρων ευελπιστούμε να συγκρατήσει το ελληνικό επιστημονικό δυναμικό και να το συνδέσει με δυναμικούς αναπτυξιακούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας στη βάση της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης.

• **Επιλογές σε νέα στρατηγικά πεδία θα υπάρχουν;**

Φυσικά, με βάση τη «διπλωματία» της επιστήμης και τη σημαίνουσα βαρύτητα που διαδραματίζει στις διεθνείς σχέσεις, σχεδιάζουμε νέες μεγάλες κοινές επιστημονικές δράσεις στις Ανθρωπιστικές και Φυσικές Επιστήμες με Ρωσία, Κίνα και Γερμανία, που θα βοηθήσουν τη χώρα σε πολλά επίπεδα και βεβαίως στη διεθνή της εικόνα και απήχηση. Επίσης, σχεδιάζουμε μεγάλες εμβληματικές πρωτοβουλίες σε τομείς,

όπου η χώρα διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως ο Πολιτισμός και η Αγροδιατροφή.

Χαρακτηριστικά, αναφέρω μια τέτοια εμβληματική πρωτοβουλία, «Πολιτισμός, Πολιτισμική Κληρονομιά, Επιστήμη, Τεχνολογία», που προετοιμάζουμε σε συνεργασία με τον τομέα Πολιτισμού του ΥΠΟΠΑΙΘ και του αρμόδιου αναπληρωτή υπουργό, Νίκο Ξυδάκη. Οι πρωτοβουλίες αυτές μπορούν να «ανθίσουν» μέσα σε περιβάλλοντα που εμπνέουν και τονώνουν την επιστημονική δημιουργικότητα χωρίς αγκυλώσεις. Για τον λόγο αυτό σχεδιάζεται η θεσμική θωράκιση των ερευνητικών κέντρων...

• **Η σχέση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην έρευνα θα αλλάξει;**

Για την πλήρη ανάπτυξη των δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας είναι κρίσιμες οι αποφασιστικές αποφάσεις από τη μίζερια που κυριαρχεί τα τελευταία χρόνια. Είναι, πέρα από τις θεσμικές παρεμβάσεις, επιδιώξεις η δυνατότητα μακρόχρονης χρηματοδότησης του ακαδημαϊκού και ερευνητικού οικοσυστήματος της χώρας με τη μέγιστη δημόσιων πόρων -κυρίως από το ΕΣΠΑ- και ιδιωτικών, που θα πρόσφεραν κυρίως από τα πρόσφατα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ε.Ε. και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, όπως το πακέτο Γιούνκερ κ.ά.

Η χώρα διαθέτει επιστημονικό δυναμικό υψηλής εξειδίκευσης και διεθνώς ανταγωνιστικό, που αποτελεί το συγκριτικό της πλεονέκτημα. Η υποστήριξη του και ειδικά η υποστήριξη των νέων επιστημόνων αποτελεί προτεραιότητα του τομέα Έρευνας και Καινοτομίας. Παρεμβάσεις σε ολόκληρη την αλυσίδα της καινοτομίας και κινητοποίηση των δυνάμεων που εμπλέκονται αναμένεται να έχουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.